

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2025. gada 24. oktobrī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Anita Rodiņa, tiesneši Veronika Krūmiņa un Mārtiņš Mits, kolēģijas sēdē izskatījusi [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 177/2025),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Kriminālprocesā un administratīvo pārkāpumu lietvedībā nodarītā kaitējuma atlīdzināšanas likuma (turpmāk – Kaitējuma atlīdzināšanas likums) 4. panta pirmo daļu, ciktāl tā neparedz tiesības uz kaitējuma atlīdzinājumu sakarā ar nepamatotu mantas arestu kriminālprocesā personai, kurai nav tiesību uz aizstāvību un kuras mantai arests ir ticis atcelts, (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91. panta pirmajam teikumam un 92. panta trešajam teikumam un attiecībā uz Pieteikuma iesniedzēju par spēkā neesošu no [datums].

2. Kaitējuma atlīdzināšanas likuma 4. panta pirmā daļa noteic: “Fiziskajai personai ir tiesības uz kaitējuma atlīdzinājumu, ja iestāties viens no šādiem apstākļiem:

1) spēkā stāties attaisnojošs tiesas spriedums, ar kuru persona atzīta par nevainīgu un attaisnota visās pret to celtajās apsūdzībās;

- 2) kriminālprocess pilnībā izbeigts personu rehabilitējošu apstākļu dēļ;
- 3) spēkā stājies tiesas spriedums, ar kuru persona attaisnota apsūdzībā par kādu no noziedzīgiem nodarījumiem, par kuriem tā saukta pie kriminālatbildības, ja šai personai konkrētā kriminālprocesa gaitā tika piemērots ar brīvības atņemšanu saistīts procesuāls piespiedu līdzeklis un par noziedzīgu nodarījumu, par kura izdarīšanu persona notiesāta, likums neparedz brīvības atņemšanas sodu;
- 4) kriminālprocess izbeigts tā daļā personu rehabilitējošu apstākļu dēļ, ja šai personai attiecīgā kriminālprocesa gaitā tika piemērots ar brīvības atņemšanu saistīts procesuāls piespiedu līdzeklis un kriminālprocess turpinās tā daļā par noziedzīgu nodarījumu, par kura izdarīšanu likums neparedz brīvības atņemšanas sodu;
- 5) attiecīgajā kriminālprocesā piemērotā ar brīvības atņemšanu saistītā procesuālā piespiedu līdzekļa ilgums pārsniedzis ar galīgo spriedumu piespriestā brīvības atņemšanas soda ilgumu;
- 6) ar kriminālprocesā pilnvarotas amatpersonas nolēmumu konstatēts pārkāpums procesuālās darbības norisē, kura rezultātā iznīcināts vai nesamērīgi bojāts īpašums.”

3. Pieteikuma iesniedzēja jau iepriekš ir vērsusies Satversmes tiesā ar saturiski līdzīgu pieteikumu (ieteikums Nr. 120/2025). Izskatot pieteikumu Nr. 120/2025, Satversmes tiesas 1. kolēģija ar 2025. gada 15. jūlija lēmumu atteicās ierosināt lietu (turpmāk – kolēģijas 2025. gada 15. jūlija lēmums), jo no pieteikuma nebija gūstams apstiprinājums tam, ka apstrīdētā norma neparedz tiesības uz kaitējuma atlīdzinājumu Pieteikuma iesniedzējas situācijā, kad mantai ir ticis atcelts arests.

Izskatāmajā pieteikumā ietvertais faktiskais apstākļu izklāsts ir papildināts ar norādi, ka [datums] Pieteikuma iesniedzēja ir vērsusies pie izmeklētāja ar pieteikumu, lūdzot sniegt konkrētas ziņas par atjaunotā kriminālprocesa virzību. Ar izmeklētāja [datums] lēmumu minētais pieteikums ir noraidīts, pamatojoties uz to, ka Pieteikuma iesniedzējai konkrētajā kriminālprocesā nav piešķirts tāds statuss, kas dotu tiesības uzzināt pieprasīto informāciju. Turklāt izskatāmajā

pieteikumā ir papildināti iepriekš iesniegtajā pieteikumā norādītie apsvērumi, ka apstrīdētā norma neparedz Pieteikuma iesniedzējai tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu nepamatota tiesību aizskāruma gadījumā, jo attiecas tikai uz tādām personām, kurām kriminālprocesā ir piešķirts kāds procesuālais statuss.

Kolēģijas 2025. gada 15. jūlija lēmumā jau tika norādīts: kamēr vēl turpinās kriminālprocess, nav pamata atzīt, ka mantiskais jautājums gadījumā, kad ar tiesas lēmumu process par noziedzīgi iegūtu mantu ir izbeigts, ir atrisināts. Proti, priekšnoteikums tam, lai izvērtētu, vai apstrīdētā norma patiešām neparedz tiesības uz kaitējuma atlīdzinājumu Pieteikuma iesniedzējas situācijā, kad mantai arests ir ticis atcelts, ir spēkā stājies nolēmums atjaunotajā kriminālprocesā. Tā kā atjaunotais kriminālprocess vēl nav noslēdzies, tad joprojām nav gūstams apstiprinājums tam, ka apstrīdētā norma neparedz tiesības uz kaitējuma atlīdzinājumu Pieteikuma iesniedzējas situācijā. Iepriekš iesniegtajā pieteikumā norādīto argumentu izvērsšana pati par sevi nenozīmē, ka pieteikuma juridiskais pamatojums ir mainījies pēc būtības, ja šīs izmaiņas nenovērš iepriekš kolēģijas 2025. gada 15. jūlija lēmumā konstatētos trūkumus.

Savukārt pieteikumā ietvertā argumentācija par to, ka Pieteikuma iesniedzējai nav iespējas uzzināt informāciju par atjaunotā kriminālprocesa virzību, jo viņai konkrētajā kriminālprocesā nav piešķirts attiecīgs procesuālais statuss, nepamato to, ka tieši apstrīdētā norma rada Pieteikuma iesniedzējai iespējamu Satversmes 91. panta pirmajā teikumā un 92. panta trešajā teikumā ietverto pamattiesību aizskārumu. Proti, apstrīdētā norma noteic apstākļus, kuriem iestājoties personai ir tiesības uz kaitējuma atlīdzinājumu, taču tā neregulē to, kādām personām ir tiesības uzzināt informāciju par notiekošu kriminālprocesu.

Līdz ar to pieteikumā ietvertais faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 5. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 177/2025).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Anita Rodiņa